

PRESENTACIÓ

Ramon Llull és un dels escriptors i pensadors més destacats de l'Edat Mitjana. No sols dels territoris de parla catalana, sinó de tota la tradició europea. Els seus amplis interessos van afavorir que fes aportacions remarcables en tots els àmbits del saber de la seva època, que van des de la filosofia i la teologia, fins al dret, la medicina, l'astronomia, la retòrica o la lògica. Al mateix temps, va produir una sòlida obra literària, que se situa just als inicis de la tradició literària catalana, i que inclou títols emblemàtics com el *Blaquerna* —amb el *Llibre d'amic e amat*—, el *Llibre de les bèsties* o el *Llibre del gentil*.

Les inquietuds intel·lectuals de Llull, a més, el van portar a innovar en nombrosos àmbits. Actualment és considerat un precedent, el més reculat, de l'actual combinatòria informàtica, i així mateix de la teoria del vot i els sistemes electorals, o bé del diàleg interreligiós, amb una atenció especial en el diàleg amb el món musulmà. La commemoració de l'Any Llull, amb motiu del setè centenari de la seva mort, ha de servir per reivindicar la vàlua de la seva aportació al món de les lletres i fer conèixer al públic general la influència que el seu pensament ha exercit en l'obra de nombrosos intel·lectuals europeus.

L'obra de Ramon Llull és coneguda, i reconeguda, en l'àmbit universitari. Són diverses les institucions acadèmiques internacionals que es dediquen a l'estudi de la seva producció escrita i del seu pensament. Aquest fet explica que Llull sigui l'autor en llengua catalana que genera un major nombre de bibliografia anyal, no sols escrita en català, sinó també en altres llengües de cultura. Ara bé, aquest reconeixement internacional i acadèmic no es correspon amb una assumpció equivalent de la seva figura per part del públic general català, el seu públic natural.

L'Any Llull, alhora que vol acompanyar els congressos, les publicacions i la resta d'activitats acadèmiques que es preparen, ha de fer un esforç i dedicar

una part important dels recursos disponibles a difondre l'obra i el personatge més enllà del clos de la universitat i de la discussió erudita. D'aquí la necessitat d'impulsar iniciatives que aproximïn Ramon Llull al públic general.

El programa que presentem a continuació recull iniciatives adreçades a tots dos àmbits, l'universitari i el general. Està organitzat de manera que en primer lloc es presenten les activitats institucionals (apartats I-IV), tant les que es duran a terme a l'interior del país, en què s'haurà de comptar especialment amb la col·laboració de la Institució de les Lletres Catalanes, com les que es desenvoluparan en l'àmbit internacional, en què l'Institut Ramon Llull exercirà un paper central.

En segon lloc es recullen els projectes impulsats des d'entitats associades, que proposen activitats en àmbits molt diversos (apartats V-XI). S'hi inclouen exposicions, publicacions, espectacles, aportacions dels mitjans de comunicació o iniciatives vinculades a l'ensenyament. Malgrat que l'obra de Llull sigui, com dèiem, poc coneguda pel públic general, és innegable que es tracta d'un personatge amb un alt valor simbòlic i que genera un gran interès. Altrament no s'explicaria l'elevat nombre de propostes rebudes. El desenvolupament d'una part d'aquests projectes es va iniciar prèviament al meu nomenament com a comissari de l'Any (juny de 2015). Per aquesta raó, el grau de preparació i de concreció en què actualment es troben les iniciatives relacionades amb l'Any Llull és molt divers, com també ho són les necessitats de suport institucional que tenen.

Les diverses activitats vinculades a l'Any Llull es recolliran en el portal LLULL (<http://www.anyllull.cat>), actualment en avançat estat d'elaboració.

Joan Santanach i Suñol
Comissari de l'Any Llull

PROGRAMA D'ACTIVITATS PREVISTES

ACTIVITATS INSTITUCIONALS

- I. Acte d'inici de l'Any Lull a Catalunya
- II. Exposicions
  1. Ramon Lull en el món del seu temps
  2. L'amic i l'amat
  3. Ramon Lull. 700 anys
  4. Ramon Lull i la contemporaneïtat
  5. Exposició de Miquel Barceló sobre Ramon Lull
  6. Exposició de Josep Maria Subirachs sobre Ramon Lull
- III. Congressos i actes
  1. Congressos internacionals
  2. Actes al Principat
  3. Actes al domini lingüístic
  4. Actes a Espanya
  5. Actes a l'estranger.
    - 5.1. Alemanya
    - 5.2. França
    - 5.3. Itàlia
    - 5.4. Regne Unit
    - 5.5. Irlanda
    - 5.6. Altres ciutats
- IV. Lectures i homenatges literaris
  1. Festival Internacional de Poesia de Barcelona
  2. Festival Nacional de Poesia Sant Cugat
  3. Lletres en Viu
  4. Lletres al Parlament

ACTIVITATS D'ENTITATS ASSOCIADES

- V. Exposicions
  1. *Raimundus, christianus arabicus*
  2. Exposició sobre iconografia lul·liana
  3. *Ramon Lull, en essència* (Reunió de Papaia i Angle Editorial)
  4. *Homenatge artístic a Ramon Lull*
  5. *Ramon Lull*

- VI. Biblioteques
  - 1. Biblioteca de Catalunya
  - 2. Altres biblioteques

- VII. Mitjans de comunicació
  - 1. Catalunya Ràdio
  - 2. Diari Ara
  - 3. IB3
  - 4. Monogràfics en publicacions periòdiques

- VIII. Música i arts escèniques
  - 1. Música
  - 2. Teatre musical
  - 3. Teatre
  - 4. Produccions audiovisuals
  - 5. Altres

- IX. Ensenyament primari i secundari
  - 1. Lletres a les Aules
  - 2. *Enllulla't*
  - 3. *Ramon Llull a l'aula*
  - 4. Altres

- X. Publicacions
  - 1. Textos originals
  - 2. Adaptacions al català contemporani
  - 3. Traduccions
  - 4. Textos i estudis sobre Llull

- XI. Àrea Digital
  - 1. Nou Glossari General Lul·lià
  - 2. Taller d'Anotació d'Obres de Ramon Llull
  - 3. Diccionari Ramon Llull

ACTIVITATS INSTITUCIONALS

I. ACTE D'INICI DE L'ANY LLULL A CATALUNYA

L'acte inaugural de l'Any Llull a Catalunya tindrà lloc al Palau de la Generalitat i serà presidit pel president de la Generalitat. Se'ns ha confirmat que la data en què es farà serà el 30 de novembre de 2015.

Obrirà l'acte el conseller de Cultura, Ferran Mascarell; a continuació, el comissari de l'Any Llull presentarà la professora Michela Pereira, que pronunciarà una conferència sobre Llull i la seva influència. El president de la Generalitat tancarà l'acte.

A continuació, hi haurà una actuació musical breu, de 15 a 20 minuts, a càrrec del baríton Joan Pons, que interpretarà el *Cant de Ramon* i altres textos lul·lians, amb música del compositor Antoni Parera Fons. S'hi estrenarà una peça.

Lloc: Palau de la Generalitat de Catalunya.

Data: 30 de novembre de 2015.

II. EXPOSICIONS

1. RAMON LLULL EN EL MÓN DEL SEU TEMPS

Exposició que oferirà una visió de conjunt sobre la figura i la biografia de Ramon Llull, la seva obra i les seves posteritats. Els lul·lismes europeus. La seva influència al llarg dels segles, fins arribar als nostres dies.

Lloc: Museu d'Història de Catalunya.

Data: tardor de 2016

Comissari: per determinar.

2. L'AMIC I L'AMAT

La mostra vol donar a conèixer el *Llibre d'amic e amat*, l'obra més destacada de Ramon Llull, i fer evident la influència que ha exercit al llarg del temps en múltiples àmbits, des de la mística i el pensament a la literatura, passant per les arts plàstiques.

Inclourà un doble format, destinat al públic català o a l'internacional, cosa que en condiciona en part el contingut (per ex., la versió catalana inclourà un aparat dedicat a la recuperació literària de l'obra a partir del segle XIX, amb Jacint Verdaguer i Joan Vinyoli, entre altres).

Exposició amb capacitat d'itineració. Es proposa una itinerància per deu universitats estrangeres.

Producció: Institut Ramon Llull.

Comissari: Albert Soler Llopart.

3. RAMON LLULL. 700 ANYS

Exposició itinerant, impulsada per la Institució de les Lletres Catalanes, destinada a servir d'introducció general a Ramon Llull i la seva obra. Es treballa en la concepció, el guió i la redacció dels textos de la mostra.

Data: A partir del novembre de 2015.

Itinerari: Biblioteques i centres cívics. També s'han establert acords amb la Biblioteca Històrica de la Universitat de València, en què s'inclouran materials de la mateixa biblioteca, i a la Universitat d'Alacant (Sala Aifos, del 17 d'octubre al 18 de novembre de 2016) i, en versió castellana, al Centre Cultural Blanquerna de Madrid.

Organització: Institució de les Lletres Catalanes.

Comissari: Joan Santanach.

Disseny: Marion Garcia.

4. RAMON LLULL I LA CONTEMPORANEÏTAT

La mostra cerca evidenciar els aspectes i espais en què Llull ha contribuït a conformar la societat contemporània, en la línia de l'exposició Il·luminacions. La Catalunya visionària (CCCB, 2009), comissariada per Pilar Parcerisas.

Producció / Lloc: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona.

Data: Estiu 2016.

Comissari: Amador Vega.

5. EXPOSICIÓ DE MIQUEL BARCELÓ SOBRE RAMON LLULL

Miquel Barceló ha tingut sempre Ramon Llull com a font d'inspiració. En els darrers temps ha tornat a interessar-s'hi i ha produït diverses obres directament relacionades amb el pensador mallorquí. Durà a terme una actuació artística als finestrals del Musée Picasso.

Lloc: París, Bibliothèque nationale de France / Musée Picasso Paris.

Producció: Institut Ramon Llull.

Data: Març de 2016.

6. EXPOSICIÓ DE JOSEP MARIA SUBIRACHS SOBRE RAMON LLULL

L'escultor Josep Maria Subirachs va produir diverses obres dedicades a Ramon Llull. La mostra proposarà una mirada sobre el Llull de Subirachs.

Exposició amb capacitat d'itineració. S'està en converses amb el Centre d'Études Catalanes de la Sorbona (París). Altres possibles llocs: Palau Robert, Fundació Vila Casas, MNAC; delegació del govern a Brussel·les.

Producció: Institut Ramon Llull.

7. ELS FONS LUL·LIANS DE LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA

La Biblioteca de Catalunya disposa d'una rica col·lecció lul·liana, amb manuscrits i impresos, amb testimonis que van des de final del segle XIV fins a l'actualitat. L'exposició mostrarà una àmplia representació d'aquests fons (un centenar de peces), compost per obres de Ramon Llull, produccions d'autors lul·listes i estudis crítics sobre Ramon Llull i la seva obra.

Lloc: Biblioteca de Catalunya.

Comissaris: Joan Santanach, Anna Gudayol i Jaume Clarà.

Dates: de 22 de març a 23 d'abril de 2016.

Les diverses exposicions ofereixen una visió polièdrica i complementària de la biografia, l'obra i la influència de Ramon Llull. Atès que el públic habitual de cadascuna de les institucions acollidores no és sempre coincident, s'establiran acords de coordinació i informació mútues, especialment pel que fa a les exposicions organitzades a Barcelona, i es proposarà d'establir un **forfet** que informi els visitants de les diverses mostres i els convidi a visitar-les.

III. CONGRESSOS I ACTES

1. CONGRESSOS INTERNACIONALS

1a) Congrés internacional a Palma: “**El projecte missional i la pervivència de la devoció**”

Congrés d'obertura de l'Any Llull. Les sessions versaran sobre: Ramon Llull i el projecte missional (Església i societat, El diàleg amb l'Islam i el Judaisme, Mística i contemplació), La pervivència de Ramon Llull (Lul·lisme i controvèrsies, Devoció a Ramon Llull).

Web: <http://www.ramonllull700.net/>.

Lloc: Palma (Sant Francesc i Caixa-Forum Palma)

Organitza: Bisbat de Mallorca i Govern Balear.

Data: 24-27 de novembre de 2015.

1b) Congrés internacional a Barcelona: “**Ramon Llull, pensador i escriptor**”

Congrés de cloenda de l'Any Llull. Els temes previstos són: la filosofia lul·liana, la teologia i la mariologia lul·lianes, Ramon Llull i les llengües, Ramon Llull i la ciència del seu temps, la literatura lul·liana. El congrés es vincularà amb VII Congrés Internacional Iberoamericà de la SOFIME (<https://viicongresosofime.wordpress.com/>).

Web: <http://aulalulbcn.narpan.net/viie-centenari-de-la-mort-de-ramon-llull/>.

Lloc: Barcelona.

Organitza: Aula Lul·liana de Barcelona (UB, URL, UAB, FTC), en coordinació amb la Sociedad de Filosofía Medieval (SOFIME)

Data: 16-18 de novembre de 2016.

2. ACTES AL PRINCIPAT

S'organitzaran **diàlegs amb dos ponents**, un especialista en Ramon Llull o en una de les seves facetes, i una persona capaç de donar-li el contrapunt actualitzat.

Partint d'aquest plantejament doble, es proposaran els temes de reflexió següents: Ramon Llull i... l'alteritat, la immigració, el diàleg interreligiós, el paper del cristianisme, el dret a decidir, la democràcia, la literatura, els orígens de la novel·la, la literatura del jo, l'avantguarda, la ciència, la corrupció política, l'exercici del poder, les relacions amb el poder, la marginació social, l'educació, la informàtica, la llengua i les llengües, la traducció, etc.

Les localitats i seus que es proposen són les següents (en diversos casos, ja hi ha hagut converses prèvies):

Barcelona — UB, Ateneu Barcelonès, IEMed
Vilajoana, Jornada lul·liana, 2 de juliol de 2016, en col·laboració amb el MUHBA.

Badalona — Espai Betúlia

Terrassa — Seu d'Ègara

Martorell — Fundació Francesc Pujols. Conferències de Joan Cuscó i Clarasó a la Torre de les Hores, «Francesc Pujols i la filosofia catalana» i «La filosofia pujolsiana i Ramon Llull»

Girona — Casa de Cultura, UdG.

La Seu d'Urgell — Arxiu Diocesà

Vic — Museu Episcopal. E fons lul·lià del Museu, i la relació Llull-Verdaguer

Manresa — Kursaal. S'ha d'aprofitar l'estrena d'*Art*, de Manel Camp Quartet, prevista per al 20 de novembre de 2015

Montserrat — Abadia de Montserrat. Ponent: Josep Massot

Cervera — Universitat

Lleida — Institut d'Estudis Ilerdencs, Universitat de Lleida

Tarragona — Universitat Rovira i Virgili

Reus — Centre de Lectura

Tortosa — Arxiu Històric

3. ACTES AL DOMINI LINGÜÍSTIC

Es faran actes amb els mateixos format, temes i plantejament que a l'apartat anterior. Es proposen els llocs següents, tenint en compte les vinculacions que es poden establir amb la figura de Ramon Llull.

Andorra la Vella — Arxiu Nacional d'Andorra
«El *Còdex miscel·lani* i la presència de Llull a l'Andorra medieval»
Ponents: Susanna Vela, Montse Sirés, Ignasi Baiges, Joan Santanach

Perpinyà
Universitat de Perpinyà
«El regne de Mallorca i Perpinyà en temps de Ramon Llull»
Ponents: Miquel Adroher, Joan Peitavi; Joan Lluís Lluís, Daniel Bezsonoff

Mediathèque de Perpignan: proposen una conferència de Patrick Gifreu, una exposició i una taula rodona, en què participaran Dominique De Courcelles, Miquel Adroher i altres. 20 de febrer de 2016.

Illes Balears: coordinació de les actuacions vinculades a l'Any Llull a Mallorca.
VI Seminari d'Estudis Catalans del Vuit-Cents, UIB, previst per al desembre 2016.

València – Castelló – Alacant

«L'escola lul·liana valenciana del segle XIV», «El *Blaquerna* de Joan Bonllavi (1521) i la valenciana llengua»

Les universitats valencianes i la Xarxa Joan Lluís Vives han mostrat molt d'interès per organitzar actes i cicles de xerrades. Vegeu també l'apartat II.3.

L'Alguer: el ms. de l'*Ars generalis ultima* conservat a Càller, Biblioteca Universitaria.

4. ACTES A ESPANYA

L'organització d'actes a l'Estat espanyol, com també a l'estranger, tal com es proposa a l'apartat següent, fa referència a ciutats en les quals es **conserven manuscrits i/o incunables i edicions antigues amb obra de Ramon Llull**, cosa que sovint ha implicat l'existència d'interès per la seva producció i el seu pensament al llarg dels segles i, igualment, de grups lul·listes organitzats. Està documentada, a més, la presència de Ramon Llull en algunes d'aquestes ciutats, de vegades amb estades perllongades.

Madrid

— Centre Cultural Blanquerna. S'hi durà l'exposició Ramon Llull. 700 anys, i és prevista una taula rodona amb Fernando Domínguez i Júlia Butinyà. Les despeses seran assumides pel pressupost ordinari del CCBlanquerna.

Data: l'abril de 2016

— Biblioteca Nacional de España. S'hi organitzarà una exposició amb fons lul·lians propis (vegeu l'apartat corresponent), i dues taules rodones, amb els ponents encara per decidir. Les despeses seran assumides pel pressupost ordinari de la BNE.

El Escorial

«El lul·lisme a la cort de Felip II: Juan de Herrera»

Ponent: Fernando Domínguez; J. Ysern Lagarda.

Salamanca

S'hi conserva un fons de vuit manuscrits lul·lians, i és molt important el pes que hi va exercir l'escola lul·liana al segle XVIII, els membres de la qual van produir obra pròpia i van implicar-se a fons en la traducció de llibres de Ramon Llull.

Lloc: Biblioteca de la Universidad

Ponents: Josep E. Rubio, Joan Santanach

Sevilla

S'hi conserven una desena de manuscrits lul·lians, procedents del llegat d'Hernando Colón.

Lloc: Biblioteca Colombina

5. ACTES A L'ESTRANGER

5.1. *Alemanya*

Berlín

«El *Romanç d'Evast et de Blaquerne* donat per Llull a la Cartoixa de Vauvert»

Lloc: Staatsbibliothek

Ponents: Roger Friedlein, Alexander Fidora

Karlsruhe

«El *Breviculum* de Ramon Llull i les miniatures impulsades per Thomas Le Myésier»

Lloc: Badische Landesbibliothek

Ponent: Viola Tenge-Wolf

Munic

A la Bayerische Staatsbibliothek es conserva el riquíssim fons manuscrit, amb més de dos centenars de còdexs, procedent de l'escola lul·liana de Barcelona del segle XV. Aquest fons va arribar a Magúncia a començament del XVIII, com a suport per al projecte d'edició integral llatina de la producció lul·liana, impulsat per Ivo Salzinger. Posteriorment va ser traslladat a Munic.

Lloc: Bayerische Staatsbibliothek

Ponents: Josep Perarnau, Roger Friedlein

Friburg i. Br.

Lloc: Raimundus Lullus Institut (Albert-Ludwig-Universität)

Ponent: Viola Tenge-Wolf

5.2. *França*

París

— Institute du Monde Arabe. Jornada lul·liana, amb ponents com Tahar Ben Jelloun, Amin Maalouf, Dominique de Courcelles, o Zimmermann.

— Bibliothèque nationale de France / Museu Picasso – París. Es durà a terme una exposició de manuscrits lul·lians del fons de la BnF, i una altra mostra, titulada “Ars Magna”, amb obra de Miquel Barceló. Es preveuen diversos actes paral·lels i un concert, de la Capella de Ministrers, al Museu Cluny, el març 2016.

— Centre d'Études Catalanes de la Sorbonne. Organitzaran unes jornades lul·lianes i acolliran l'exposició de Subirachs sobre Llull.

Montpeller

Lloc: Bibliothèque de l'École de Médecine

Ponent: Lluís Cifuentes

5.3. Itàlia

La Delegació del Govern a Itàlia, dirigida per Luca Bellizzi (lbellizzi@gencat.cat), a través de Joan Elies Adell (jadell@gencat.cat), coordinador de les activitats culturals i de promoció de la llengua catalana a Itàlia, s'interessa per participar en les activitats de l'Any Lull.

Roma/ Ciutat del Vaticà

Tant a la Biblioteca Vaticana, com en altres biblioteques de la ciutat, es conserven importants fons lul·lians, relacionats amb la causa lul·liana i els esforços desenvolupats per aconseguir la canonització de Ramon Lull.

Lloc: Biblioteca Vaticana

Ponents: Stefano Asperti, Stefano Cingolani

Florència

Llocs: Biblioteca Nazionale Centrale / Biblioteca Riccardiana / Sismel

Ponents: Francesco Santi, Gabriela Pomaro

Milà

Lloc: Biblioteca Ambrosiana

Ponents: Michela Pereira, Simone Sari

Venècia

Lloc: Biblioteca Nazionale Marciana

Ponents: Patrizio Rigobon, Elena Pistolesi

5.4. Regne Unit

Londres

Llocs: British Library / Wellcome Institute for the History of Science

Ponents: Robert Archer, Carles Torner, David Barnett

Cambridge

«La tradició alquímica pseudolul·liana»; l'alquímia com a precedent de la química moderna?

Lloc: Trinity College

Ponents: J. N. Hillgarth, Michela Pereira, David Barnett

Edimburg

«El *Llibre de l'orde de cavalleria*, Sir Walter Scott i la creació de les identitats europees»

Lloc: National Library of Scotland

Ponents: J. L. Marfany

5.5. *Irlanda*

Dublín

«Els fons manuscrits lul·lians procedents de la biblioteca franciscana de Killiney»;
Ramon Llull i el franciscanisme, avui

Lloc: University College, Archives

Ponents: Stephen Boyd, Cathal MacSwiney Brugha

5.6. *Altres ciutats*

Brussel·les

Cicle de converses entre diferents personalitats culturals europees, dedicades als grans temes de l'obra lul·liana. En col·laboració amb la DG d'Educació de la Unió Europea.

Lloc: Bozar / Palais des Beaux-Arts

Nova York

Concert de la Capella de Ministrers a The Cloisters (Metropolitan Museum).

Lloc: The Cloisters

Data: desembre 2016.

Tel Aviv

Lloc: Universitat Ben Gurion

Ponents: Harvey Hames, Ilil Baum

El Caire

«Llull i el diàleg religiós a l'orient de la Mediterrània al segle xv»

Lloc: Centre d'Études Orientales Chrétiennes des Franciscains

Ponent: Joseph Moukarzel

IV. LECTURES I HOMENATGES LITERARIS

Les iniciatives següents es vinculen amb les activitats ordinàries desenvolupades per la Institució de les Lletres Catalanes, que durant el 2016 faran un èmfasi específic en la figura i l'obra de Ramon Llull.

1. FESTIVAL INTERNACIONAL DE POESIA DE BARCELONA

2. FESTIVAL NACIONAL DE POESIA SANT CUGAT

3. LLETRES EN VIU

Es demanarà a un escriptor que hagi escrit sobre Llull que en parli des de la seva experiència com a creador.

4. LLETRES AL PARLAMENT

Al voltant de la festivitat de Sant Jordi s'organitzarà una lectura de textos de Ramon Llull amb parlamentaris i altres personalitats.

ACTIVITATS D'ENTITATS ASSOCIADES

I. EXPOSICIONS

1. *RAIMUNDUS, CHRISTIANUS ARABICUS*

L'Institut d'Estudis Mediterranis (IEMed) treballa per actualitzar i tornar a posar en circulació, havent-ne actualitzat el discurs i renovant-ne completament els materials, l'exposició *Raimundus, christianus arabicus*, organitzada el 2007.

Es vincularà amb un cicle de conferències.

Lloc: Barcelona, amb itinerància prevista.

Comissari: Albert Soler.

2. EXPOSICIÓ SOBRE ICONOGRAFIA LUL·LIANA

Ramon Llull, ja en vida, va generar algunes manifestacions iconogràfiques; després de la seva mort, el seus seguidors van multiplicar aquestes manifestacions, ja fos en miniatures de manuscrits, gravats, en retaules o bé sobre tela. Diversos artistes han deixat, al llarg dels segles, la seva pròpia interpretació artística de la figura de Ramon Llull.

Lloc: Palma.

Organitza: Consell de Mallorca.

Comissària: Miquela Sacarès.

3. *RAMON LLULL, EN ESSÈNCIA*

Exposició itinerant a l'aire lliure, vinculada a la publicació d'un llibre il·lustrat.

Web: <https://drive.google.com/file/d/0B8bj4jyTwSSkS3lMMm1sTXgtY2M/view?pli=1>.

Producció: Reunió de Papaia i Angle Editorial.

4. *HOMENATGE ARTÍSTIC A RAMON LLULL*

Exposició que implicarà artistes dels Països Catalans, en homenatge a Ramon Llull.

Organitza: Espai Comunicacional Ramon Llull (Fundació Baleària).

5. L'ESCALA DE L'ENTENIMENT

Exposició amb obra d'Alfonso Alzamora inspirada en Ramon Llull.

Lloc: Barcelona, Espai Volart (c. Ausiàs Marc, 22)

Organitza: Fundació Vila Casas

Data: 2016

6. ESCRIBIR UN LIBRO, EL MEJOR DEL MUNDO. 700 AÑOS DE RAMÓN LLULL EN LA BNE

Exposició elaborada amb els fons propis de la Biblioteca Nacional d'Espanya.

Lloc: BNE, Madrid.

Comissari: Antoni Bordoy Fernández (UIB).

Inauguració: 16 de febrer de 2016.

Pàgina web:

<http://www.bne.es/es/Actividades/Exposiciones/Exposiciones/exposiciones2016/RamonLlull/index.html>

II. BIBLIOTECUES

1. BIBLIOTECA DE CATALUNYA

Elaboració d'un àudio-llibre sobre Ramon Llull. Forma part d'una sèrie dedicada a posar en valor els tresors de la biblioteca, coordinada per Antoni Rosell.

El volum sobre Llull és a cura de Joan Santanach.

Data de presentació: novembre de 2015.

2. EXPOSICIONS DE FONTS LUL·LIANS

L'obra manuscrita i impresa de Ramon Llull constitueix un patrimoni riquíssim. Es conserven, sobretot en biblioteques europees, però no només, més de mil manuscrits amb obra seva (vegeu la [Base de Dades Ramon Llull](#)). Es tracta d'un nombre de còdexs només equiparable al d'altres grans figures de la cultura europea medieval (sant Tomàs d'Aquino, sant Bonaventura, etc.), les quals, però, sovint disposaven de grans institucions darrere seu, que van vetllar per la difusió i la preservació del seu llegat.

Entre les biblioteques que han manifestat el seu interès a organitzar mostres dels seus fons lul·lians, amb l'objectiu de posar-los en valor i difondre'ls, hi ha la Biblioteca de Catalunya, la Biblioteca de la Universitat de Barcelona, diverses biblioteques mallorquines, Biblioteca Nacional de Madrid, o la Bibliothèque nationale de France. Vegeu els apartats corresponents.

III. MITJANS DE COMUNICACIÓ

1. CATALUNYA RÀDIO

S'ha iniciat la gravació de diversos programes commemoratius específics, entre els quals un cicle de 10 o 12 reportatges de 5 min, elaborats a partir d'entrevistes a especialistes, a càrrec d'Adolf Beltran; les entrevistes, es penjaran completes a la pàgina web.

La direcció actual de Catalunya Ràdio valora la proposta de la lectura diària dels 357 versicles del *Llibre d'amic e amat*, al llarg de l'Any Lull. Si s'aprova, se cercaria la implicació d'altres mitjans en la iniciativa (RAC, *Ara*), amb l'objectiu de produir-ne un CD.

Així mateix, es va dedicar una edició del programa *Líquids*, dirigit per Xavier Grasset, a l'«Any Lull: el primer intel·lectual complet», amb la participació de Lola Badia, Carles Duarte, Joan Santanach i Albert Soler, 3 d'agost de 2015: <http://www.ccma.cat/catradio/alcarta/oracle/any-llull-el-primer-intellectual-complet/audio/886921/>.

2. DIARI *ARA*

El diari *Ara* publica un suplement dedicat a Lull, amb l'objectiu d'aproximar-ne la figura i l'obra als seus lectors.

Data: 22 de novembre de 2015.

Impulsat juntament amb Edicions Poncianes i Editorial Barcino, a cura de Joan Santanach, i amb col·laboracions de Jaume C. Alorda i Blanca Llum Vidal.

3. IB3

El presentador i productor Pere Muñoz prepara diversos projectes televisius vinculats amb l'Any Lull, per a IB3.

4. MONOGRÀFICS EN PUBLICACIONS PERIÒDIQUES

Diverses publicacions, en paper o digitals, preparen números monogràfics dedicats a Ramon Lull. Tenim constància de les següents iniciatives:

El Procés prepara un homenatge literari a Ramon Lull. Múltiples col·laboracions confirmades d'escriptors i investigadors.

Web: <https://revistaelproces.wordpress.com/>.

Data: maig-juny de 2016.

Sonograma magazine El número d'abril de 2016 serà dedicat a Ramon Lull.

Web: <http://sonograma.org/>.

IV. MÚSICA I ARTS ESCÈNIQUES

1. MÚSICA

Jordi Savall, *Ramon Llull: Temps de conquestes, diàleg i conhort*; nou espectacle (i nou CD-llibre), amb la Capella Reial de Catalunya i Hespèrion XXI. Celebrat a Poblet el 15.vii. Previst per al 27 de novembre a Palma i per al 28 de novembre a l'església del Pi de Barcelona.

Lídia Pujol: *Iter Luminis. Treballs i plaers d'amor. L'aprenentatge d'estimar*. Espectacle estrenat i en gira: <http://www.lacerimoniadelallum.com/iter/>.

Ximó Tarín-Micó, *Na Renard, vuit miniatures sobre el "Llibre de les bèsties" de Ramon Llull*; música i lectura de passatges del text. Estrenat a la Universitat de Barcelona el 9 de maig de 2014.

Carles Magraner & Capella de Ministrers: *Ramon Llull: L'últim pelegrinatge*, llibre i triple CD. Un viatge musical pel Mediterrani medieval de la mà dels viatges de Llull. Espectacle estrenat el 9 de setembre de 2015 a València.

Carles Magraner & Capella de Ministrers, *Mística. Ramon Llull (1232-1315) – Santa Teresa de Jesús (1515-1582)*, espectacle interpretat el 18 de juliol de 2015 a Morella, IV EMM.

Salvador Brotons i Neus Dalmau, *La cantata de Randa*, Laboratori d'Expressions artístiques i Desenvolupament (LEAD). En procés de desenvolupament.

Josep Soler: *De les fulles de l'arbre celestial*, Grup Instrumental Josep Soler, dir. Joan Pere Gil Bonfill. Espectacle en desenvolupament.

Toti Soler & Joan Massotkleiner: *Llull: Mística i Faula*.

Joan Massotkleiner-Locus Desperatus: "El Llibre de les Bèsties" de Ramon Llull.

2. TEATRE MUSICAL I RECITALS

Art, Manel Camp Quartet i Manolo Alcántara interpreten Ramon Llull.

Data d'estrena: 20 de novembre de 2015.

Lloc: Kursaal de Manresa. Altres actuacions confirmades.

El verger de l'amat, recital poeticomusical, a càrrec de l'actiu Montse Germán i el guitarrista Ferran Pisà, sobre textos el *Llibre d'amic e amat* de Ramon Llull, adaptats per Teresa Roig. Pàgina web: <http://www.nuvol.com/noticies/llull-entre-nosaltres-a-proposit-del-verger-de-lamat/>.

Ramon Llull, d'amor foll. Projecte Lai.

[vídeo: <https://vimeo.com/121006092>; àudio: <https://soundcloud.com/perepau-ximenis/sets/ramon-llull-damor-foll>].]

Ramon Llull, el musical de petit format. Èvic Produccions; en estat avançat d'elaboració.

Neus Dalmau i Marc Egea, *El plany de Ramon*, recital interactiu on conflueixen la rapsòdia, la pintura i la música.

Caminant amb Ramon Llull. Carles Amengual. Teatre, música i muntatge audiovisual.

Francesc Cassú/Jaume Cabré - *Llull* (Òpera x estrenar): n'hi ha partitura i llibret, i patrocinadors.

Foll d'amor -Ramon Llull. Òpera en 5 actes, libretto de Nicole d'Amonville Alegria, música d'Alberto Garcia Demestres. En procés de desenvolupament.

Jaume Jovells treballa en un espectacle sobre el *Llibre d'amic e amat*, amb un músic, un actor i dos ballarins.

3. TEATRE

Phantasticus. Literatura de Ramon Llull, Produccions del Mar (Illes Balears); amb el suport de l'Obra Social de La Caixa, el Consell de Mallorca i l'IEB. www.teatredelmar.com. Representat: Móra d'Ebre, La Llanterna Teatre, 5 de juny de 2015, dins de 8a edició de la fira Litterarum, d'Espectacles literaris.

Llull al Raval..., de Teresa Vilardell, amb la col·laboració de Miquel Casamayor; Teatre Nacional de Catalunya.

Helena Tornero: *Sots l'ombra d'un bell arbre*, espectacle construït a partir del *Llibre del gentil e dels tres savis* de Ramon Llull; estrena, 24 d'abril i l'11 de maig de 2014, Teatre Tantarantana de Barcelona. Producció: Teatrodicerca, la Propositário Azul, Voadora i Tantarantana; suport: Direccão-Geral das Artes del Govern i Institut Ramon Llull.

Bernat Soler, *Mestre Ramon i la màquina de pensar*; espectacle de titelles de petit format, estrenat el setembre de 2015.

Joan Guasp Vidal, *Llull, l'amic de l'amat*, obra en premsa a Arola. Hi col·labora Marta Momblant Ribas.

Els Comediants, *El llibre de les bèsties*. Reposició de l'espectacle. Requeriria pressupost.

Teatre Lliure. El 19 de juny de 2015 Lluís Pasqual va presentar una convocatòria proposant la presentació d'un espectacle sobre el *Llibre de les bèsties* per a la temporada 2016-2017, destinat a públic infantil (El Lliure dels Nens).

Web: <http://www.teatrelliure.com/ca/noticies/adaptem-el-llibre-de-les-besties-de-ramon-llull>.

4. PRODUCCIONS AUDIOVISUALS

Ramon Lull i el secret de la vida, documental d'Emili Manzano, amb la col·laboració de Televisió de Catalunya i IB3, com també de la UPF i la UIB; en procés de desenvolupament.

Sèrie documental sobre Ramon Lull. Productora: Batabat.

Minoria Absoluta; la productora prepara un llargmetratge en to de comèdia sobre Ramon Lull.

Pere Puig prepara una sèrie històrica, per a TV3, en 4 capítols.

Documental Lull, amb guió de Guillem Frontera, música de Joan Valent, dir. d'Antoni Capellà (IRU, Pere Muñoz).

L'editorial Claret prepara un audiovisual sobre la figura de Ramon Lull.

La Perifèrica Produccions prepara un webdoc a partir del documental *Phantasticus. El cant de Ramon*, documental coproduït per Televisió de Catalunya, amb la Perifèrica Produccions, Oberon Cinematogràfica, l'Institut Ramon Lull i IB3, dirigit per Cesc Mulet, 2007.

Lullius. Rediscovering Ramon Lull. Alucine Films. Òscar Palet Santandreu. En procés.

5. ALTRES

Litterarum, Fira d'espectacles literaris, Móra d'Ebre. És previst que en l'edició de 2016 Ramon Lull hi tingui un protagonisme destacat.

V. ENSENYAMENT PRIMARI I SECUNDARI

1. LLETRES A LES AULES

Iniciativa de la Institució de les Lletres Catalanes, en doble format, Autors a les aules i En veu alta, destinada a aproximar els escriptors catalans als estudiants. Es demanarà a diversos autors que els expliquin la seva pròpia visió de Ramon Llull i la influència que consideren que ha tingut en la pròpia obra.

2. ENLLULLA'T

Programa educatiu, impulsat per la Fundació Catalunya - La Pedrera i la Fundació Carulla, amb l'empresa Idealúdica. Amb el suport del Departament d'Ensenyament. Per a estudiants de 3r d'ESO; treball de competències; es vincula Ramon Llull a diversos àmbits de l'itinerari curricular.

Pàgina web: <http://enllullat.cat/>.

3. RAMON LLULL A L'AULA

Proposta d'activitats per a cicles d'infantil, primària i secundària, a càrrec de Trivium Gestió Cultural:

Faules de Ramon Llull, Assumpta Mercader (a partir 4 anys)

El llibre de les bèsties, Albert Estengre (a partir 4 anys)

Llall, Llell, Llill, Lloll..., Roger Cònsul (de 6 a 15 anys, adaptable)

Xerrada teatralitzada - Ramon Llull, Roger Cònsul (secundària)

Pàgina web: <http://www.triviumgc.com/ca/activitats-infantils-1>.

4. ALTRES

S'han previst altres activitats adreçades a estudiants d'ensenyament primari i secundari, vinculades alguns espectacles concrets, com ara una proposta infantil sobre el *Llibre de les bèsties* al Teatre Lliure, o bé l'espectacle de titelles *Mestre Ramon i la màquina de pensar* de Bernat Soler (vegeu l'apartat VIII, esp. 1-3).

VI. PUBLICACIONS

Es preveu l'aparició d'un nombre important de títols, ja siguin obres de Ramon Llull (en diversos formats i destinades a públics diversos) o de publicacions destinades a aproximar el personatge, el seu pensament i la seva obra als lectors actuals.

1. TEXTOS ORIGINALS

Nova edició de l'Obra de Ramon Llull (NEORL): *Llibre de contemplació* (2015), *Art demostrativa* (2016).

Biblioteca Barcino, sèrie lul·liana (Barcino - UIB); vinculació amb el Taller d'Anotació de l'Obra de Ramon Llull (TAORL-UB). Inclourà títols com el *Desconhort de nostra dona*, la *Doctrina pueril*, el *Llibre de meravelles*, el *Llibre de l'orde de cavalleria*, el *Llibre del gentil*, el *Llibre d'intenció* o el *Romanç d'Evast e Blaquerna*.

Llibre d'hores de Ramon Llull. Recopilació de textos que permeten formar un Breviari lul·lià. A cura de Simone Sari.

Blaquerna, publicat per Joan Bonllavi a València l'any 1521. Facsímil. Amb introducció de Joan Santanach. Publicacions de la Universitat de Barcelona.

Àudiollibre de la *Vida de mestre Ramon*, Fundació Cultural Monestir de La Real i Delegació territorial de l'ONCE a les Balears.

2. ADAPTACIONS AL CATALÀ CONTEMPORANI

Ramon Llull, *Llibre de les bèsties*, a cura de Roc Casagran i amb il·lustracions d'Aitana Carrasco; Carcaixent, Sembra Llibres, 2015.

Ramon Llull, *Llibre de les bèsties*, edició del text original d'Eugènia Gisbert, adaptació de Miquel Desclot, il·lustracions de Perico Pastor, Barcelona, Proa, 2015.

Tast de Clàssics (Ed. Barcino) preveu la publicació durant el 2016 del *Llibre d'amic i amat*, per Sebastià Alzamora; els *Accidents d'amor*, per Pere Antoni Pons, i l'*Arbre exemplifical*, per Jaume C. Pons Alorda.

Ramon Llull, *Llibre de les bèsties*, a cura de Laura Borràs, Editorial Santillana.

Blaquerna, antologia triada per Josep Enric Rubio, Bromera.

Ramon Llull, *Llibre del gentil i dels tres savis*, text adaptat per Ignasi Moreta, il·lustracions d'Àfrica Fanlo, Fragmenta Editorial, Barcelona, dins d'una col·lecció d'àlbums il·lustrats per a públic infantil, que es publicaran simultàniament en català, castellà i portuguès. Edició prevista per al març de 2016.

Obrador Edendum. Traducció d'obres llatines de Llull al català: *Llibre de la potència, l'objecte i l'acte* (ed. Núria Gómez Llauger), *Liber tartari* (ed. Óscar de la Cruz).

3. TRADUCCIONS

L'Institut Ramon Llull ha establert contactes amb editorials autòctones i estrangeres per impulsar noves traduccions i reedicions d'obres ja traduïdes.

A la **Fira de Frankfurt 2015**, a l'estand de l'IRL s'ha fet èmfasi en la figura de Ramon Llull, amb una especial atenció a les traduccions d'obres seves.

S'ha produït l'opuscle *Ramon Llull & Book of the Lover and the Beloved*, a cura d'Albert Soler, 2015, amb versicles de l'obra i citacions d'autors internacionals diversos (Bloom, Maalouf, Bonner, etc.). Barcelona, Institut Ramon Llull. Aquesta publicació servirà de material informatiu i de suport en alguns dels actes a l'exterior esmentats a l'apartat III.5.

3.1. Castellà

Vida del maestro Ramón, trad. José María Micó, Barcelona - València, Barcino-Pre-Textos.

Data prevista de publicació: novembre de 2015.

Llibre de l'orde de cavalleria, IVITRA i Athenea.

3.2. Anglès

Doctrina pueril, trad. John Dagenais, intr. Joan Santanach, Barcelona-Woodbridge, Barcino i Tamesis Books.

Data prevista de publicació: abril de 2016.

Romanç d'Evast e Blaquerna, trad. Robert D. Hughes, intr. Joan Santanach i Albert Soler, Barcelona-Woodbridge, Barcino i Tamesis Books.

Data prevista de publicació: octubre de 2016.

The Book of the Order of Chivalry, IVITRA i John Benjamins

3.3. Alemany

Der Baum der Liebesphilosophie, trad. Gret Schib, intr. Alexander Fidora, Barcino - Lit Verlag.

Data prevista de publicació: novembre 2015.

3.4. Romanès

Ars brevis. Ediție bilingvă, trad. Jana Balacciu Matei, intr. Josep E. Rubio, Bucarest, Polirom, 2015 (Biblioteca Medievală).

Felix sau cartea minunilor [Fèlix o Llibre de meravelles], trad. Jana Balacciu Matei, intr. Joan Santanach, Bucarest, Editura Meronia, en preparació (Biblioteca de Cultură Catalană).

Data prevista de publicació: setembre de 2016.

3.5. Portuguès

Vegeu l'apartat VI.2.

4. TEXTOS I ESTUDIS SOBRE LLULL

Ramon Llull d'Albert Soler, il·lustrat per Sebastià Serra, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, setembre 2015 (Sabies Qui?).

Ramon Llull per a no lul·listes, per Albert Soler. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Llibre divulgatiu sobre la figura i la vida de RL. En procés d'elaboració.

Ramon Llull perseguit per Albert Pijuan, assaig que pretén “reinvidicar la figura de Llull i contemporanitzar el seu llegat”, Angle Editorial.

Set-cents anys de la mort de Ramon Llull (1316-2016), nadala de la Fundació Carulla, a cura de Joan Santanach i amb la col·laboració de Fernando Domínguez, Josep E. Rubio, Lola Badia, Albert Soler, Rafael Ramis, Michela Pereira, Óscar de la Cruz, Pere Rosselló, Anna Fernández, Maribel Ripoll, Anthony Bonner, Francesc Tous, Josep M. Ruiz-Simon, Eugènia Gisbert i Simone Sari.

Data de publicació: novembre de 2016.

Lola Badia, Joan Santanach, Albert Soler, *Ramon Llull as a vernacular writer. Communicating a New Science*, Woodbridge, Tamesis Books.

Web: <http://www.tamesisbooks.com/store/viewItem.asp?idProduct=15074>.

Data de publicació prevista: 18 de febrer de 2016.

Ramon Llull com a autor vernacle. Centre de Documentació Ramon Llull: autors diversos. Manual divulgatiu del pensament i l'obra literària de Ramon Llull des d'una perspectiva posada al dia. En procés d'elaboració.

Pere Villalba, *Ramon Llull. Vida i obres* (IEC - Elsa Peretti Foundation). 3 volums; inclourà una versió breu, de 600 pp. N'ha aparegut el primer volum, presentat a l'IEC el 15 de setembre de 2015.

Enchiridion Theologicum Lullianum. 2 vols. Manual de teologia lul·liana, versions en diverses llengües; en estat avançat d'elaboració.

A Companion to Ramon Lull, a cura de Mark Johnston, Brill.

Actes dels congressos lul·lians, amb les ponències i comunicacions presentades (vegeu l'apartat III.1).

VII. ÀREA DIGITAL

1. NOU GLOSSARI GENERAL LUL·LIÀ

El Nou Glossari General Lul·lià (NGGL), impulsat pel Centre de Documentació Ramon Llull (UB), permet accedir al conjunt del lèxic de Ramon Llull en format digital; és una eina imprescindible per llegir l'obra catalana del beat. Es troba en estat avançat d'elaboració; manca desenvolupar la interfície de consulta web i app mòbil.

2. TALLER D'ANOTACIÓ D'OBRES DE RAMON LLULL

El Taller d'Anotació d'Obres de Ramon Llull (TAORL), desenvolupat conjuntament pel Centre de Documentació Ramon Llull (UB) i l'Editorial Barcino (Fundació Carulla), permet l'accés remot i dinàmic al procés d'anotació d'obres lul·lianes, vinculades a la sèrie lul·liana de la Biblioteca Barcino (vegeu l'apartat X.1). Es troba en procés de d'elaboració; manca desenvolupar la interfície de consulta web i app mòbil.

3. DICCIONARI RAMON LLULL

Entre els projectes actualment en procés al Centre de Documentació Ramon Llull (UB), s'està preparant el Diccionari Ramon Llull (DRL), que consisteix en una nova obra lexicogràfica lul·liana produïda a partir del corpus lèxic del NGGL.